

Upplivelsesförvaltningen
Christine Langvardt
Idrotts- och friluftsstrateg
Christine.langvardt@enkoping.se

Skattmansös framtid

Syfte med utredningen

Skattmansöadalens förening har inkommit med en skrivelse till upplivelsesförvaltningen som beskriver deras vision för framtiden för Skattmansö som friluft- och skidområde. Föreningen har i skrivelsen tydliggjort vilka vägval som de ser behöver göras utifrån vilken verksamhet som ska bedrivas på området. Den 14 december 2023 gav upplevelsenämnden förvaltningschefen i uppdrag att återkomma med ärendet som ett beslutsärende senast i april 2024.

Nuläge

Kommunen äger marken och de byggnader som finns inom området samt skidliftanläggningen. Föreningen har åtagit sig drift och underhåll av skidliftanläggningen och byggnader (exklusive utsidor) samt den parkering och de grillplatser som finns inom området. Föreningen har övertagit den befintliga maskinparken och inventarier samt svarar för kostnader avseende drift och underhåll av dessa.

2024 betalar upplevelsenämnden 193 000 kronor i hyra.

Föreningen har sagt upp avtalet för Skattmansö vilket innebär att kommunen från den 1 december 2024 även står för de fasta driftkostnaderna som uppskattas till 100-150 tusen kronor.

Vision - En attraktiv mötesplats för alla

Skattmansöadalens friluftsområde har potential att bli en ännu mer attraktiv destination för både boende och turister året runt. Genom att stötta Enköpings föreningar i utvecklingen av området skapas en mötesplats för alla generationer, med aktiviteter som främjar både hälsa och välmående.

Närheten till naturen och möjligheten till friluftsliv lockar många. Att vintertid kunna erbjuda barn och unga möjlighet till utförsåkning, en aktivitet som annars kan vara dyr för familjer, är en viktig del av detta. En central del i detta är en välfungerande skidanläggning. Skattmansö friluftsområde ligger i anslutning till Fjärdhundraland. Genom att samarbeta kan man skapa en unik destination med ett brett utbud av aktiviteter för alla åldrar och intressen.

Föreningens nuvarande finansiering och kostnader

Skattmansöadalens förening har gjort ett stort jobb med att driva anläggningen hittills, men saknar ekonomiska resurser för att säkerställa en långsiktigt hållbar drift. Därför begär nu föreningen ekonomiskt stöd från kommunen. Stödet ska täcka fasta avgifter som el, latrintömning och soptömning. Detta ger föreningen möjlighet att fokusera på att utveckla verksamheten.

Kostnader

Perioden 20180501–20190420 (skidsäsong): **250 500 kronor**

varav elkostnader: 223 700 kronor

sophämtning/latrintömning: 26 800 kronor

Perioden 20210501–20220430 (säsong utan aktivitet): **98 900 kronor**

varav elkostnader: 73 100 kronor

sophämtning/latrintömning: 25 800 kronor

Uppskattade fasta kostnader: drifts-el, sop- och latrintömning, inklusive snö tillverkning för säsongen 2024-2025: **255 000- 405 000 kronor**

varav elkostnad för snö tillverkning:

1 kr /kwh – 150 000 kronor

2 kr/ kwh – 300 000 kronor

drifts-el 75 0000 kronor

sophämtning/latrintömning 30 000 kronor

Intäkter

Innan pandemin genererade Skattmansöbacken ett årligt överskott på ca 500 000 kr.

För att öka finansieringen kan föreningen höja priserna med ca 20% i kiosken, för skiduthyrning och liftkort. Detta ger ett beräknat överskott på ca 600 000 kr per år (med ett elpris på ca 1 kr per kWh).

Tre tänkbara upplägg

Förvaltningen har under utredningen gått igenom gamla avtal och haft dialog med föreningen. Man har även sett över hur andra kommuner drifvar sina skidanläggningar. Möten har hållits med SLAO – Svenska Skidanläggningars Organisation som har erfarenhet hur anläggningar med skidbackar och andra friluftaktiviteter sköts.

Utredningen i ärendet har lett fram till tre tänkbara upplägg:

Upplägg 1: Samarbetsmodell mellan Enköpings kommun och Skattmansöadalens förening

- Kommunen tar ansvar för driftskostnader inklusive kostnader för snöläggning (ej personal).

- Föreningen ansvarar för övrig drift, t.ex. spårpreparering, uthyrning och skidskola, reparationer av maskiner, liftsystem.
- Investeringar får föreningar söka olika bidrag för, från kommunen, RF-SISU, Leader mälardalen, postkodstiftelsen, arvsfonden med fler.

Möjlig utveckling av friluftsområdet

- Utveckla spår för längdskidåkning och vandring.
- Anlägga elljusspår för vinteraktiviteter.
- Skapa områden för lek och rekreation.
- Naturskolan
- Utveckla befintlig infrastruktur, t.ex. parkering, ställplatser, toaletter.
- Förbättra kollektivtrafiken för att lättare ta sig till Skattmansöadalen.
- En skidbuss, kanske något näringslivet kan sponsra med.

Förutsättningar för samarbete mellan kommun och förening

- **Stor ideell bas och engagemang är en förutsättning:**
Skattmansöadalens förening behöver en stark ideell bas och stort engagemang, men det är för osäkert för dem att driva anläggningen på egen hand utan behöver en samverkan med fler föreningar. I överenskommelsen mellan kommunen och föreningen behöver en gemensam plan göras där föreningen arbetar upp samarbeten med andra föreningar. Detta kan göras under en överenskommen tid på exempelvis 3 år.
- **Investeringar:** Föreningarna söker externa bidrag och möjlighet att ansöka om bidrag hos kommunen.
- **Driftskostnader:** Kommunen tar ansvar för fasta kostnader som el och andra driftskostnader, vilket säkrar drifts-ekonomin. Skulle anläggningen inte komma igång blir det inga intäkter varken till föreningen eller kommunen. Det innebär även lägre driftskostnader för kommunen.
- **Intäkter:** Förslagsvis delas intäkter mellan föreningen (40%) och kommunen (60%).
- **Långsiktighet och ansvar:** Det krävs en långsiktig lösning med en ansvarig person från kommunen som aktivt för en dialog med föreningen.
- **Övriga driftskostnader:**
Med snötillverkning och ideellt arbete kan backen drivas med ekonomi även med löpande investeringar.
Utöver ekonomiska medel kommer kommunen att behöva avsätta administrativ personal för planering, genomförande och kontinuerlig uppföljning av projektet. behovet varierar beroende på säsong och aktivitetsnivå.

Möjlig utvecklingsplan

År 1: Uppstartsfas

- Samordna friluftsutbudet med Skattmansöadalens förening och andra aktörer.
- Bistå med kommunikation och marknadsföring för att locka fler besökare.
- Informera om projektet och dess aktiviteter till allmänheten.
- Ge stöd i externa bidragsansökningar.
- Personal på plats för att se över anläggning.

År 2-3: Utvecklingsfas

- Fortsatt samordning av friluftsutbudet med Skattmansöadalens förening och andra aktörer och utveckling av friluftsutbudet.
- Planering och genomförande av infrastrukturprojekt (spår, belysning, etc.).

År 4 och framåt: Driftfas

- Kontinuerlig förvaltning och drift av friluftsområdet.
- Anpassning av verksamheten efter säsong och behov.

Uppskattad kostnad för kommunen under 3 år

Uppskattad administrativ tid:

2024: 20 timmar, fokus avtal, öppna skidanläggning

2025: 150 timmar- avtal, sommarutbud, samarbeten med fler föreningar

2026: 100 timmar – fortsatt utveckling/investeringsbehov

2027: Samordningsmöten 2ggr/år

Summering kostnader för kommunen. Arbetstid räknat på en månadslön på 40 000 kronor med löneökning ca 3% årligen. Årlig hyresökning ej medräknat.

Elkostnad är beräknad på 2 kr /kwh

Säsong 2024–2025:

400 000 kronor + arbetstid 7 200 kronor + hyra till fastighetsavdelningen 193 000 kronor

= **600 200 kr**

Säsong 2025–2026:

400 000 kronor + arbetstid 55 600 kronor+ hyra till fastighetsavdelningen 193 000 kronor

= **648 600 kr**

Säsong 2026–2027:

400 000 kronor + arbetstid 39 400 kronor + hyra till fastighetsavdelningen 193 000 kronor

= **632 400 kronor**

Uppskattad intäkt för kommunen:

Vintersäsongerna beräknas ge intäkter på 60% av intäkterna från kiosk, skiduthyrning och liftkort. Vid ett överskott om 600 000 kronor innebär en fördelning

på 60 % till kommunen och 40 % till föreningen att kommunen skulle erhålla cirka 360 000 kronor.

Exempel på fördelar med upplägget:

- En skidanläggning i ett attraktivt friluftsområde kan locka fler turister och ge positiva effekter på det lokala näringslivet.
- Ökad tillgänglighet till friluftaktiviteter främjar en aktiv livsstil och god folkhälsa.
- Ett utvecklat friluftsområde gör Enköping till en mer attraktiv kommun att bo och leva i.

Exempel på nackdelar med förslaget:

- Kommunen går in med stora ekonomiska medel men föreningen har inte tillräckligt med ideella krafter för att driva verksamheten, exempelvis bemanningen begränsar öppettiderna, snötillverkningen och preparerade backar.
- Föreningen och skidanläggningen erhåller administrativa timmar från kommunen, som inte är likvärdig hos andra föreningar.
- Avsaknad av fungerande kollektivtrafik till området.

Upplägg 2: Kommunen betalar årligen ett lokal- och driftbidrag till föreningen

Detta upplägg baseras på att föreningen får ett årligt bidrag för lokal- och driftskostnader på 250 000 kronor under tre år.

Utöver det betalar upplevelsenämnden 193 000 kronor i hyra årligen till fastighetsavdelningen.

Detta kan jämföras med Håbo Kommun som årligen ger ett fast lokal- och driftsbidrag på 200 000 kronor till Bålsta alpina klubb. Det är ett fungerande avtal som gör att föreningen med det fasta bidraget, egna intäkter, sponsring och externa bidrag driver anläggningen och ge service till kommunens invånare och besökare.

Kort summering - avtal mellan Håbo Kommun och Bålsta Alpina klubb.

Beslut

Bålsta Alpina Klubb garanteras av kultur- och fritidsförvaltningen en fastställd summa om minst 200 000 kronor i lokal- och driftbidrag från och med 2022 till och med 2024.

Sammanfattning

Föreningar med säsongsbaserad verksamhet riktad till allmänheten är i större behov av ekonomisk framförhållning över tid. Bålsta Alpina Klubb driver en skidanläggning med verksamhet riktad till allmänheten där underhåll, drift och framtida investeringar behöver planeras långt i förväg. För att möta behovet beslutar kultur- och fritidsförvaltningen att fastställa en minimisumma om 200 000 kronor i garanterat lokal- och driftbidrag 3 år framåt, från och med 2022 och påverkas inte av eventuella ändringar i ekonomisk ram för

förvaltningens föreningsbidrag. Minimibelopp för beviljat lokal- och driftbidrag 2022, 2023 och 2024 blir 200 000 kronor.

Exempel på fördelar vid liknande upplägg med Skattmansöadalens förening:

- Bidraget kan ge föreningen en stabil ekonomisk grund för att driva skidanläggningen
- Föreningen driver anläggningen med målet året runt verksamhet, undantag mild vinter.
- Ideella engagemanget och det finansiella och dess prioriteringar med exempelvis underhåll, investeringar får föreningen ansvara för likt idag, men då med en ekonomisk säkerhet av ett fast bidrag under en treårsperiod.

Exempel på nackdelar:

- Kommunen betalar driftsbidrag till föreningen, men föreningen har inte tillräckligt med ideella krafter för att driva verksamheten.
- Skidanläggningen stängs på grund av snöbrist, men kommunen har redan betalat ut driftsbidraget.

För att minimera risken:

- Noggrann utvärdering av föreningens kapacitet och engagemang.
- Tydliga avtal med väldefinierade ansvarsområden och målsättningar.
- Regelbunden uppföljning och utvärdering av verksamheten.

Kostnad per år för kommunen:

250 000 kronor i driftsbidrag + 193 000 kronor hyra till fastighetsavdelningen
= 443 000 kronor

Upplägg 3: Kommunen går inte in med finansiellt stöd till föreningen

- Kommunen har inte möjlighet att ge ett ekonomiskt stöd till föreningen utifrån effektiviseringskraven och den ekonomiska situationen i Enköpings kommun.

Exempel på fördelar:

- Ingen ytterligare kostnad för kommunen.
- Ingen annan förening drabbas av att ekonomiska medel prioriteras till skidanläggningen.

Exempel på nackdelar:

- Risk att kommunen står utan skidanläggning.
- Ett friluftsområde med stor potential året runt utvecklas inte.
- Föreningen läggs troligtvis ned.

Kostnad per år för kommunen:

193 000 kronor i hyra till fastighetsavdelningen samt 100-150 tusen kronor i fasta driftkostnader.

= 293 000-343 000 kronor